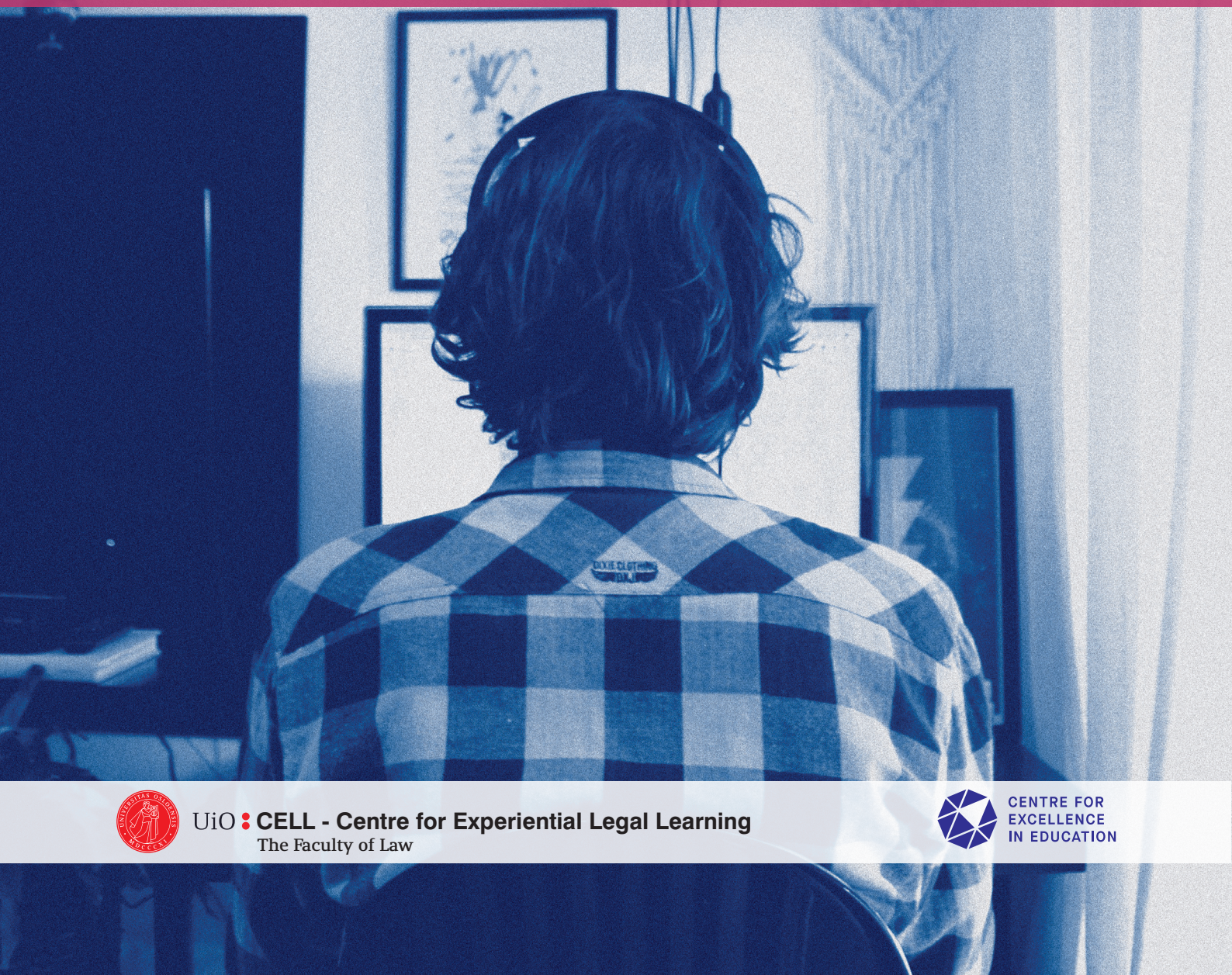

Hjemmeeksamen i koronatiden

Evaluerings av obligatoriske eksamener

Øystein Kolstad Kvalø, Malcolm Langford, Bjørn Stensaker, Mira Sofie Stokke, Dan Uehara og Hilde Westbye

Rapport 2020/5 - Versjon 1
CELL: Centre for Experiential Legal Learning.
20. November 2020

UiO : **CELL - Centre for Experiential Legal Learning**
The Faculty of Law

**CENTRE FOR
EXCELLENCE
IN EDUCATION**

Oppsummering

Den fysiske stengningen av universiteter og høyskoler i Norge 12. mars 2020 grunnet koronapandemien førte til rekordrask digitalisering av undervisning og overgang fra skoleeksamener til hjemmeeksamener. I den første evalueringen av hjemmeeksamenene våren 2020 analyserte CELL studenters erfaring i ett norsk valgemne og ett engelsk valgemne.¹ I denne rapporten analyserer vi svar fra 380 studenter i fem store obligatoriske eksamener som ble gjennomført i mai og juni 2020. Mens svarene i denne undersøkelsen i hovedsak er i tråd med første undersøkelse utfører vi en mer omfattende kvantitativ og kvalitativ analyse av resultatene i lys av internasjonal forskning.

Hovedfunnene:

1. Informasjon. Studentene ser ut til å være fornøyde med informasjonen de har mottatt før eksamenene. Nesten 90 % vurderer informasjonen som svært god eller god.

Forbedringspotensialet ligger i at det bør være tydelige beskrivelser for hva som forventes når en skoleeksamen flyttes til en hjemmeeksamen, og når vurderingen endres fra bokstavkarakterer til bestått/ikke bestått. Det gjaldt særlig forventninger til kildebruk når tilgangen til kilder blir åpnet fra kun tilgang til Lovdata Pro, til alle kilder, samt hvor grensen går mellom bestått og ikke bestått.

2. Teknisk utstyr. 84 % av respondentene svarer at de hadde godt nok utstyr til å gjennomføre denne hjemmeeksamenen, og bare 1 % svarer at de ikke har teknisk utstyr. De resterende 15 % svarer at de mangler noe teknisk utstyr for å gjennomføre en slik hjemmeeksamen. En overvekt av kommentarene antyder at det er internettilkoblingen som er den største utfordringen, og at det tekniske utstyret ikke er optimalt. Små skjermer og mange vinduer åpne på skjermen, uten printer eller ekstern mus og tastatur tilgjengelig, beskrives som utfordrende. Noen sier også at de har utdatert utstyr.

3. Arbeidsplass. En forholdsvis stor andel respondenter svarte også at de ikke hadde en fullt ut egnet arbeidsplass, eller ikke har en egnet arbeidsplass for å gjennomføre en hjemmeeksamen (38 %, og av disse svarer 7 % at arbeidsplassen ikke er egnet). Manglene som rapporteres deler seg i to kategorier, den første støy og forstyrrelser, og den andre mangel på egnet fysisk arbeidsplass. Gjengangere i kommentarene var mange personer i husstanden/bofelleskapet, dårlig ergonomi ved bord og stoler, og støy og forstyrrelser fra andre inne og ute.

4. Tid. Hjemmeeksamenene som var omfattet av undersøkelsen ble gjennomført med tilnærmet samme tid som var oppsatt for skoleeksamen (4 eller 6 timer), men det ble lagt til 45 minutter på alle eksamenene i tilfelle tekniske utfordringer og dårlige ergonomiske arbeidsforhold. I den første undersøkelsen svarte 23 % at de hadde dårlig eller svært dårlig tid, mens i denne undersøkelsen svarer dobbelt så mange det samme (46 %). I oppfølgingsspørsmål om begrunnelse markerte 42 % at eksamensoppgaven var for stor, mens 12 % markerte med teknisk utstyr og 9 % med andre forhold.

¹ Langford, Fremstad, Slåttå, Westbye, Larsen og Wulff (2020)

5. Bruk av litteratur. Fordi det var mulighet til å benytte alle kilder på eksamen, ble det spurt om studentene benyttet seg av muligheten til å søke opp og lese litteratur under eksamenen. 43 % svarte at de brukte det i noen grad, og bare 6 % i stor grad. I andre deler av spørreskjemaet var det kommentarer som viser at det ikke var tid til stor grad av selvstendig bruk av kilder. Det var bare tid til å friske opp hukommelsen for kunnskap. Det er fremdeles nødvendig å ha studert godt for å klare å svare tilfredsstillende på eksamenen. Noen nevner at det burde legges opp til åpen bok på skoleeksamener.

6. Eksamensformen. Et klart flertall mener at hjemmeeksamen egner seg like mye eller mer til å teste forståelse, kunnskap og ferdigheter i emnet enn skoleeksamen (23 % mener at det er bedre, 52 % at det er like godt egnet). Det er en firedobling i antallet studenter som mener hjemmeeksamen egner seg mer sammenlignet med første undersøkelse. Flertallet av kommentarene var positive til gjennomføringen av hjemmeeksamener. Noen av respondentene fremhever at en hjemmeeksamen er mer likt arbeidslivet hvor man har tilgang til alle kildene og ikke trenger å pugge lærestoffet. Disse nevner at skoleeksamen favoriserer de som er gode til å pugge. Mange nevner at det er mindre stress å sitte hjemme hvor man kan legge opp dagen etter eget ønske, med hvilepauser, lufteturer, toalettbesøk, mat og drikke. Dessuten nevnes at man ikke trenger å reise til eksamenslokalet og at atmosfæren i et eksamenslokale ofte er stressende. Flere ønsker hjemmeeksamen som går over lengre tid, og de fleste av disse mener at den bør holdes over flere dager. Et alternativ til hjemmeeksamen, som nevnes, er åpen bok på skoleeksamen.

7. Rettferdighet. Et knapt flertall mener at hjemmeeksamen er like eller mer rettferdig enn skoleeksamen (13 % mener at den er mer, 42 % at eksamensformen er like rettferdig). Korrelasjonsanalysen viser at opplevelsen av rettferdighet varierte signifikant mellom fagene, som kan tyde på at eksamensdesign bidrar til å øke legitimiteten til hjemmeeksamen. Dette er forsterket av noen fritekstskommentarer. Noen mente at deres oppgave ikke var godt nok tilpasset hjemmeeksamen, og at oppgaver hvor svaret kan finnes ved å søke seg frem er dårlig egnet, mens godt formulerte praktikumsoppgaver eller domsanalyser egner seg bedre.

Samtidig fokuserte andre på selve koronasituasjonen og at det da er vanskelig å få til full rettferdighet uansett, en hjemmeeksamen fører til forskjell i tilgang til utstyr og arbeidsplass og det gir fare for juks. Flere kommenterer at hjemmeeksamen gir mulighet for samarbeid, hjelp fra familie og venner osv. Det ble pekt på at en eksamensoppgave som foregår over kort tid ikke bør være utformet slik at det kreves mye oppslag i kilder på eksamen, da det blir mer fokus på gjenfinning enn oppgaveløsning. Noen respondenter nevner også at de ble prøvd i for liten del av pensum.

Anbefalinger

Til utdanningsinstitusjoner:

- Sørg for god informasjon ved omlegging av eksamener til andre eksamensformer enn opprinnelig oppsatt.
- Gi tydelig informasjon om hvilke forventninger som er knyttet til den nye eksamensformen, særlig med hensyn til kildebruk og -henvisninger.
- Forsøk å få opp et tilbud om trening i eller en prøveeksamen for å øve på den nye eksamenssituasjonen.
- Sørg for at studenter som mangler utstyr får tilbud om utlånsutstyr.
- Sørg for at studenter som har en dårlig arbeidsplass kan få et tilbud om å sitte i universitetets lokaler (tilpasset smitterestriksjoner).²
- Det bør gis ekstra tid i tilfelle tekniske utfordringer på eksamen.
- Det må formidles til studenter at alle innleverte eksamensoppgaver vil kontrolleres for plagiat.
- I et langtidsperspektiv bør det utredes om det kan innføres flere hjemmeeksamener som går over lengre tid også i de obligatoriske emnene på jusstudiet.
- Se på muligheten for å innføre komplementære vurderingelementer som kan utfylle hjemmeeksamen (eksempelvis multiple choice og/eller muntlig etterprøving).
- Se på mulighetene for mer kreative opplegg rundt hjemmekksamener:

Til undervisere og eksamenskommisjoner:

- Oppgavene må utformes slik at fusk vanskelig gjøres, eksempelvis ved at oppgavene etterspør mer selvstendig refleksjon.
- Gi tydelige føringer rundt forventninger for bruk av kilder under korte hjemmeeksamener, og hvordan dette eventuelt påvirker sensur. Kriteriene bør ses i lys av læringsmålene og bør reflektere tiden studentene har til rådighet på eksamen. Hvilke krav stilles til orientering i kilder utenom «pensum»? Hvilke krav stilles til henvisninger til kilder?
- Ved bruk av karakteren bestått eller ikke bestått bør det tydelig beskrives hvilke forventninger/kvalitetskriterier som resulterer i bestått.
- Hvis mulig; tilby undervisning eller prøveeksamen for å øve på den nye eksamenssituasjonen.
- Skriv kortere oppgavetekster. Dette kan hindre misforståelser og hjelpe studenter som ikke har tilgang til printer.
- I et langtidsperspektiv bør det ses på om det kan innføres flere hjemmeeksamener som går over lengre tid også i de obligatoriske emnene på jusstudiet.
- Se på muligheten til å innføre komplementære vurderingelementer som kan utfylle hjemmeeksamen (eksempelvis multiple choice og/eller muntlig etterprøving).
- Se mulighetene for mer kreative opplegg rundt hjemmekksamener. [Se her for inspirasjon.](#)

² Selv om flere studenter kan ha fått oppgradert utstyret sitt, og det gis mulighet for låne-utstyr og arbeidsplasser på campus, vil det fremdeles være forskjeller i forutsetninger for å gjennomføre eksamenene. Alle kan ikke møte opp på campus for å gjennomføre eksamenene. Ustabil internett-forbindelse og forbigående tekniske utfordringer, vil for eksempel kunne være en utfordring.

Til studenter:

- I forkant av eksamen: Organiser dere i mindre grupper og les gjennom tidligere eksamensoppgaver. Er dere enige i fortolkningen av oppgavene og hva de etterspør?
- I forkant av eksamen: Organiser dere i mindre grupper og diskuter hva dere tenker er sentrale kvalitetskrav på eksamen – lag en sjekkliste for dere selv som dere kan bruke under hjemmeeksamen.
- Gjør klar hjelpemidler til eksamenen i forkant.
- Lag først en disposisjon, sett deg delmål og begynn skrivingen av oppgaven med de delene du kan best.
- Ved skoleeksamen gjennomført hjemme, forventes det vanligvis ikke at du bruker tid på å lese og henvise til litteratur. Fokuser heller på selvstendig rettskildebruk men ser også på instruks.
- Sørg for at du har en god arbeidsplass og internettilkobling. Hvis du har dårlige arbeidsforhold hjemme, kan du forsøke å booke et kollokvierom eller en leseplass på biblioteket.
- Se også CELLS Tips til hjemmeeksamen: <https://www.jus.uio.no/cell/aktuelt/cell-student/tips-til-hjemmeeksamen.html>

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	6
2. Hjemmeeksamen – hva vet vi om fordeler og ulemper?	7
3. Data	9
4.1 Informasjon om hjemmeeksamen	10
4.2 Teknisk utstyr.....	11
4.3 Egnet arbeidsplass	12
4.4 God nok tid til å besvare eksamensoppgaven	14
4.5 Litteratur	15
4.6 Egnet til å teste forståelse, kunnskap og ferdigheter	16
4.7 Rettferdighet.....	17
4.8 Sammenhenger (Associations)	19
5. Diskusjon og konklusjon	21

Hjemmeeksamen i koronatiden: Evaluering av obligatoriske eksamener

Øystein Kvalø,³ Malcolm Langford,⁴ Bjørn Stensaker,⁵ Mira Stokke,⁶ Dan Uehara⁷ og Hilde Westbye⁸

1. Innledning

Den fysiske stengningen av universiteter og høyskoler i Norge 12. mars 2020 grunnet koronapandemien førte til rekordrask digitalisering av undervisning og overgang fra skoleeksamener til hjemmeeksamener våren 2020. Ved Det juridiske fakultet (UiO) var faglige ansatte allerede i gang med å tilby undervisning på digitale flater den 13. mars. Dekanen ved Det juridiske fakultet vedtok den 25. mars at alle skoleeksamener skulle gjennomføres som hjemmeeksamen på samme eksamensdag som opprinnelig kunngjort, og med samme eksamenstidspunkt og -varighet.

Når vi skriver 4 eller 6-timers hjemmeeksamen er det viktig å presisere at dette ikke er en hjemmeeksamen i ordinær forstand, men en skoleeksamen gjennomført hjemme, med alle hjelpemidler tilgjengelig og en oppgavetekst som var utarbeidet i henhold til føringene for den justerte eksamensformen. Samtidig ble eksamensoppgavene gjort tilgjengelig 15 minutter før opprinnelig eksamensstart og studentene hadde inntil 30 minutter etter opprinnelig eksamenslutt til å levere oppgaven i Inspira.

Ett norsk og ett engelsk valgemne hadde eksamen uka før påske (uke 14) og ble analysert i Langford, Fremstad, Slåttå, Westbye, Larsen og Wulff (2020). Denne nye undersøkelsen følger opp den første. Spørreskjemaet var likt, men det var gått mer tid etter nedstengningen, slik at svarene kan være preget av dette. Begge undersøkelser ønsket særlig å finne ut om studentene opplevde informasjonen de mottok om den justerte eksamensformen som god nok, om de opplevde å ha god nok tid, og generelt om studentene vurderer eksamensformen som en rettferdig ordning som tester deres forståelse, kunnskap og ferdigheter i emnet på en god måte.

Målet med denne rapporten er sammensatt. I den første undersøkelsen hadde fakultetet et ønske om å evaluere gjennomføringen av hjemmeeksamen for å kunne fange opp eventuelle behov for justeringer i ordningen. I denne andre ser vi nærmere på korrelasjon mellom de forskjellige svarene, forankrer funnene i internasjonal forskning på hjemmeeksamener og

³ Student pilarleder, Digitalpilaren, Centre for Experiential Legal Learning (CELL), Det juridiske fakultet, Universitet i Oslo.

⁴ Professor og Senterleder, Centre for Experiential Legal Learning (CELL), Det juridiske fakultet, Universitet i Oslo.

⁵ Professor, Institutt for pedagogikk, Det utdanningsvitenskapelige fakultet og senterleder, Senter for læring og utdanning (LINK), Universitet i Oslo.

⁶ Student pilarleder, Praksispilaren, Centre for Experiential Legal Learning (CELL), Det juridiske fakultet, Universitet i Oslo.

⁷ Vit. Ass. Centre for Experiential Legal Learning (CELL), Det juridiske fakultet, og Institutt for pedagogikk, Det utdanningsvitenskapelige fakultet Universitet i Oslo.

⁸ Faglig koordinator, Centre for Experiential Legal Learning (CELL), Det juridiske fakultet, og fungerende leder for Juridisk bibliotek, Universitetet i Oslo.

løfter frem tilbakemeldinger og forslag fra studenter rundt aktuelle temaer som rettferdighet og nytte av hjemmeeksamen.

Spørreskjemaet i denne undersøkelsen ble sent ut per e-post til alle eksamensoppmeldte i fem obligatoriske fag, enten rett etter eksamen samme dag, eller dagen etter at eksamenen ble gjennomført. 380 studenter svarte. Skjult identitet er benyttet for å beskytte respondentenes anonymitet.⁹

I denne rapporten begynner vi med en kort oversikt over eksisterende forskning på temaet hjemmeeksamen. Deretter presenterer vi datainnsamling, beskrivende statistikk, fritekstsvaer og en oppsummerende analyse for hvert svar, og avslutter med en kvantitativ analyse av korrelasjoner og diskusjon av funnene. Anbefalinger er presentert ovenfor sammen med en oppsummering av rapporten.

2. Hjemmeeksamen – hva vet vi om fordeler og ulemper?

Covid-19-pandemien har bidratt til å gjøre hjemmeeksamen mer aktuelt som eksamensform. I en del land og i en del disipliner har imidlertid ulike former for hjemmeeksamen vært etablert praksis også lenge før den globale pandemien har tvunget frem alternative eksamensformer (Daglyte & Coe 2019). I Norge har hjemmeeksamen vært relativt utbredt i en del humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag i mange år, og denne eksamensformen er også relativt vanlig i land som Finland, Sverige, Canada og Australia – også innen det juridiske fagfeltet (Bone & Maharc 2019). Samtidig finnes det lite forskning på raske omlegginger fra skoleeksamen til hjemmeeksamen og på hvordan slike plutselige endringer kan ha av konsekvenser for testing av studenters læring. Dette ser man eksempelvis i at litteraturen hovedsakelig omhandler hjemmeeksamen i ordinær forstand.

Hjemmeeksamen har imidlertid skapt diskusjoner om hvorvidt denne eksamensformen åpner opp for større grad av fusk og plagiering, og om den skaper urettferdige utfall grunnet ulike kontekstuelle faktorer (fysisk, digital infrastruktur, og sosial ressursulikhet m.m.) (Bengtson 2019). Samtidig kan det også tenkes at hjemmeeksamener kan ha en rekke fordeler – ikke minst knyttet til en mer autentisk form for testing av kunnskaper der bruk av ulike hjelpemidler og en lengre tidsperiode for å utrede en problemstilling i større grad tilsvarer arbeidssituasjoner som studenter senere vil møte i arbeidslivet. Enkelte hevder også at hjemmeeksamen kan åpne opp for testing av mer avanserte ferdigheter og kompetanser, og der eksamen vris over til en situasjon der vurdering, anvendelse og utvikling av ny kunnskap prioriteres fremfor reproduksjon av mer faktabasert kunnskap (Johnson et al 2015). På den andre siden kan det hevdes at skoleeksamen bidrar til å oppøve en rask vurderingsevne fra studentene, noe som er sentralt ettersom også jurister må kunne svare på spørsmål uten kildesøk (Sherry et al 2018).

Litteraturen og forskningen på feltet gir ingen entydige svar på disse spørsmålene (Durning et al. 2016). Det er flere grunner til dette, herunder at studier innen enkelte fag og nasjonale/kulturelle kontekster ikke uproblematisk kan overføres til andre settinger. Det finnes få studier som tar for seg eksamensformer for studenter på rettsvitenskap (Sherry et al 2018). Videre er det også relativt få studier som på en komparativ måte utforsker disse

⁹ Ingen identifiserbar informasjon, som f.eks. nettlesertype og -versjon, IP-adresse, operativsystem eller e-postadresse ble lagret sammen med svarene.

spørsmålene – mange studier er kjennetegnet av å være mer avgrensede, casebaserte analyser der det er vanskelig å trekke generelle konklusjoner.

Studier som har fokusert på fusk og plagiering ved hjemmeeksamen synes å være enige i at denne eksamensformen mer prinsipielt åpner opp for mer uetisk adferd enn en tradisjonell «skoleeksamen» (Frein 2016; Bengtson 2019). Graden av fusk kan imidlertid avhjelpest gjennom hvordan oppgavene utformes og gjennom ulike former for kontroller av innlevert tekst (plagiatkontroll etc.).

Noen studier synes også å antyde at studentenes «læringstrykk» ikke holdes oppe ved hjemmeeksamen – der argumentet er at tilgjengeligheten av åpne kilder, bøker og nettressurser gjør at læringsprosessen ikke har den samme intensiteten forut for eksamen sammenlignet med en tradisjonell skoleeksamen (Hellas et al. 2017; Bengtson 2019). En rekke faktorer kan imidlertid tenkes å påvirke læringsintensiteten, herunder hvorvidt hjemmeeksamen vurderes ut fra en detaljert karakterskala eller bestått/ikke bestått, samt hvorvidt hjemmeeksamen kombineres med andre eksamensformer. For eksempel kan en kombinasjon av hjemmeeksamen og muntlig eksamen, eller en kombinasjon av hjemmeeksamen og digital flervalgseksamen (med større vekt på «faktakunnskap») tenkes å opprettholde læringsintensiteten.

Overgangen til mer digital undervisning og læring har vist at ikke alle studenter er omgitt av en infrastruktur som gjør at de kan optimalisere egen læring. Tilgjengeligheten av et stabilt nettverk, og tilgjengeligheten av datamaskiner og annet it-utstyr er ikke alltid det beste, og hjemmeeksamen kan også tenkes å åpne opp for fordeler hos de studenter som besitter nettverk og har faglige ressurser tilgjengelige som andre ikke nyter godt av (se også Hellas et al. 2017). Det å aktivt søke hjelp kan imidlertid også være en aktivitet som kan være ønskelig å stimulere – der muligheter for å konsultere lærere i åpne fora kan være et virkemiddel som kan tenkes å utjevne noen av de faglige ressursforskjeller som finnes blant studentene. En slik praksis synes likevel ikke å være godt innarbeidet ved hjemmeeksamen (Bengtson 2019). Studentenes ulike materielle og faglige kontekst kan derfor utvilsomt utgjøre et problem som kan skape en opplevelse av at eksamensformen oppleves som lite rettferdig. Her bør det imidlertid også sies at alle eksamensformer har kjennetegn som kan oppleves som urettferdige. Generelt kan det for eksempel hevdes at for alle de studenter som sliter med dysleksi og lese- og skrivevansker kan alle former for skriftlige eksamener oppleves som urettferdige. For disse studentene kunne muntlig vurdering være et attraktivt alternativ. Det interessante med hjemmeeksamen er imidlertid at for de studenter som har lese- og skriveutfordringer, så er den forlengede tiden til rådighet ved ordinære hjemmeeksamener en faktor som kanskje avdemper de ulemper de opplever når eksamen foregår i et svært avgrenset tidsrom (2-6 timer). En annen interessant effekt av hjemmeeksamen er at dette kan oppleves som mindre stressende enn en skoleeksamen. Vi vet at mange studenter opplever eksamenssituasjonen som svært utfordrende – og for enkelte så utfordrende at de opplever at de ikke klarer å yte sitt beste (Johnsen et al. 2015; Durning et al. 2016). En konklusjon på spørsmålet om rettferdighet er derfor at eksamen i så stor grad som mulig burde teste ulike ferdigheter, og der ulike eksamensformer helst bør kombineres – ikke minst for å kunne teste mer komplekse læringsmål.

Det synes derfor å være høy grad av enighet hos forskere på feltet om at hjemmeeksamen kan ha en rekke fordeler sammenlignet med en tradisjonell skoleeksamen – dreiningen fra en fakta-orientering til en sterkere vurderings- og anvendelsesorientering som hjemmeeksamen

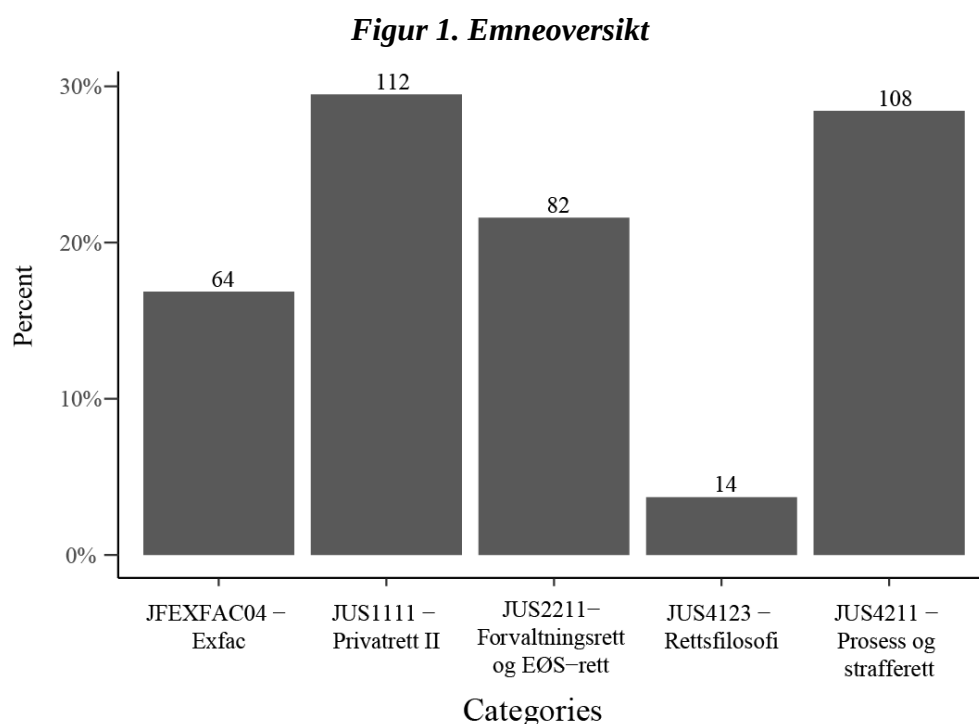
nærmest må legge opp til, kan bidra til å fokusere mer på forståelse, evaluering av ulike kunnskapskilder, mer plass og tid til refleksjon, og anvendelse av kunnskap (Dagilyte & Coe 2019). Eksamensformen kan sies å være et godt svar på noen av de faktorer som bidrar positivt til læring, inkludert at studenter får bedre tid til fordypning og at mer åpne spørsmål kan utfordre studentene mer. Hjemmeeksamen åpner også for ulike former for gruppeoppgaver – og der kan man også teste læringsmål knyttet til organisering, ledelse og samarbeid (Johnsen et al. 2015). Flere studier synes da også å indikere at studentene opplever at hjemmeeksamen – alene eller i grupper – utfordrer dem til å anvende flere ulike kilder, drøfte kilder mer inngående og syntetisere kunnskap (Williams & Wong 2009; Durrning et al 2016; Bengtson 2019).

3. Data

Spørreskjemaet i undersøkelsen ble sendt ut på e-post til alle eksamensoppmeldte i fem obligatoriske emner, utsendelsen var manuell. CELL fikk bistand fra fakultetets eksamensseksjon til å sende ut spørreskjemaet til kandidatene rett etter at eksamen var levert, via FS. 380 studenter svarte; se figur 1. Dette er en forholdsvis stor svarprosent i forhold til andre undersøkelser på fakultetet.

Emner som svarte på undersøkelsen:

Fagkode	Antall respondenter	Andel av avgitte svar
JFEXFAC04	64	17%
JUS1211	111	29%
JUS2211	82	22%
JUS4123	14	4%
JUS4211	108	28%

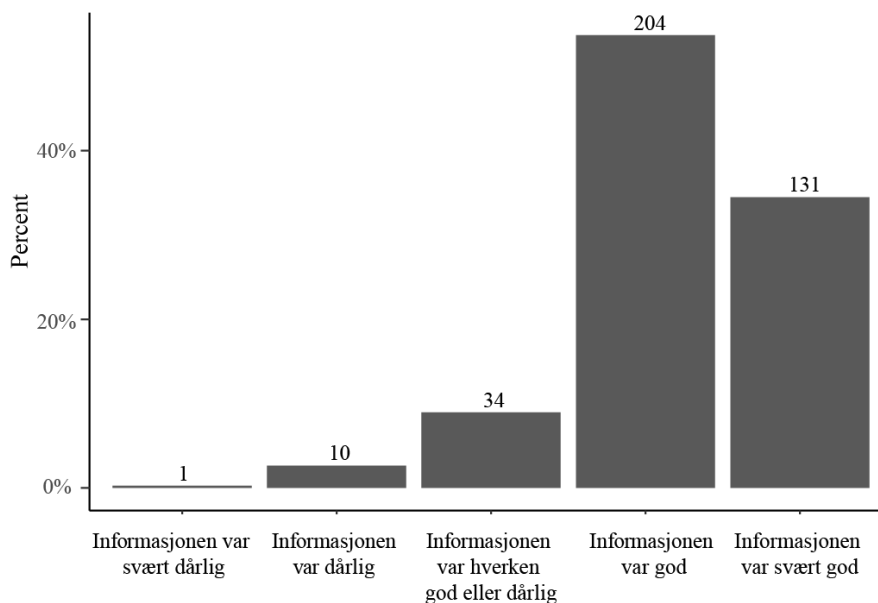

4. Resultater

4.1 Informasjon om hjemmeeksamen

Et stort flertall mente at informasjonen som ble gitt var god eller svært god. 34 % svarte svært god, mens 54 % svarte god. Se figur 2. På den andre enden av skalaen vurderte 9 % informasjonen som verken god eller dårlig, og 3 % som dårlig. Ingen svarte at informasjonen var svært dårlig. Den første undersøkelsen hadde litt dårligere resultat hvor 80 % svarte svært god/god, 13 % verken god/dårlig og 6 % dårlig.

Figur 2. Hvordan vurderer du informasjonen du har mottatt om hjemmeeksamen i emnet?

Det var etablerte rutiner med utsendelse av informasjon i oppløpet til eksamenene,¹⁰ som kanskje kan forklare den store tilfredsheten med informasjonen. Samtidig ble det i fritekstsvarene påpekt manglende informasjon på noen områder. Hovedvekten av svarene konsentrerte seg om uklarhet rundt kravene til å bestå eksamenen og hvor terskelen for bestått/ikke-bestått lå. I tillegg oppga noen få respondenter at informasjonen kom for sent, enkelte mente informasjonen om krav til kildehenvisninger var for utydelig, og andre oppga at informasjonen om den tekniske gjennomføringen kunne vært bedre.

Utdrag fra fritekstsvar:

“Det verserer rykter om høye krav til bestått. Det har stresset mange studenter. Tydelighet er alltid best.”

“Informasjonen var ikke så god på kildehenvisning, så jeg er redd for å bli tatt i plagiat”

“Informasjon gitt på «første side» på insperia kunne vært gitt på forhånd.”

¹⁰ Alle eksamensoppmeldte kandidater mottok e-post om overgangen til hjemmeeksamen da vedtakene ble gjort, informasjon til alle studenter ble publisert på fakultetets nettsider og alle emnesider og semestersider ble oppdatert med informasjon om ny eksamensform. Tre dager før hver eksamen sendte administrasjonen ut en e-post til alle oppmeldte kandidater i det konkrete emnet, og en ny e-post på eksamensdagen, om morgenen før eksamensstart. E-posten sendt ut tre dager før eksamen inneholdt den viktigste informasjonen om hjemmeeksamen, praktisk informasjon om innlogging og plattform, tidspunkt, hjelpemidler, eksamensvilkår og en oppfordring til å prøve ut Inspira før eksamensoppstart. E-posten sendt ut om morgenen på eksamensdagen inneholdt kun kort beskjed om hvor de kunne henvende seg dersom de hadde problemer ved oppstart eller i løpet av eksamensdagen.

Svarene tyder på at informasjonen som ble gitt i forkant var god, men at det burde vært gitt mer tydelige føringer for om det gjaldt nye krav til den nye formen for eksamen med tanke på sensur av oppgavene.

Informasjon om det var nye krav til en hjemmeeksamen ble presisert i informasjonen til studentene i forkant av eksamen. På fakultetets nettsider stod det blant annet: “Skoleeksamen som går som hjemmeeksamen følger alminnelige eksamensvilkår, og du kan skrive som om det var skoleeksamen. Om du da bruker runde vendinger, som "det er hevdet i juridisk teori at...", trenger du ikke bruke henvisninger. Dersom du bruker kilder og siterer direkte, eller direkte bygger på andres materiale, må du få frem at det er dette du gjør.”

Det er mulig noen studenter ikke fikk med seg denne informasjonen, eller de tolket den i den retning at de burde bruke flere kilder når de har tilgang til alt og må henvise. Det ble også gitt anvisninger til hvordan studentene kunne lage disse henvisningene, men dette ble gjort kort, nettopp for ikke å stresse studentene til å bruke mye tid på dette.

Fakultetet bør vurdere å gi enda mer tydelige føringer rundt forventinger til innholdet i besvarelsene når eksamensformen endres fra skoleeksamen til hjemmeeksamen. Det bør gis tydelige og forståelige kriterier om det er forventet brukt andre kilder enn “pensumrelaterte”, og om selve henvisningen må utformes på nøyaktig måte, slik at det blir nødvendig å slå opp kilder igjen på eksamen kun for å sjekke nøyaktig henvisning. Det var en del spørsmål til fakultetet i forkant av eksamenene som gikk på om det måtte henvises til notater, til forelesningsvideoer og lignende.

Slike kriterier blir enda viktigere når det gis karakter. Kriteriene bør sees i lys av læringsmålene og bør reflektere tiden studentene har til rådighet på eksamen. Ved bruk av karakteren bestått eller ikke bestått bør det tydelig beskrives hvilke forventinger det er til å oppnå bestått.

4.2 Teknisk utstyr

Respondentene ble spurt om de hadde tilgjengelig godt nok teknisk utstyr – pc, skjerm og nettforbindelse – til å gjennomføre en hjemmeeksamen over kort tid. 1 % av respondentene svarte nei, 15 % svarer at de mangler noe, mens 84 % svarer at de har godt nok utstyr. Det er tilnærmet likt som første undersøkelse, der 82 % hadde tilgjengelig godt nok teknisk utstyr.

Flest respondenter uttrykte i fritekstsvarene at de hadde problemer med internettilkoblingen eller svak internettilkobling. Enkelte svarte at de ikke hadde mulighet til å skrive ut oppgaven, mens en del respondenter hadde svar som knyttet seg til mangel på ekstern skjerm og/eller mus og tastatur. Andre oppga at de hadde for dårlig utstyr til å gjennomføre eksamenen, blant annet med eldre og svake datamaskiner.

Utdrag fra fritekstsvar:

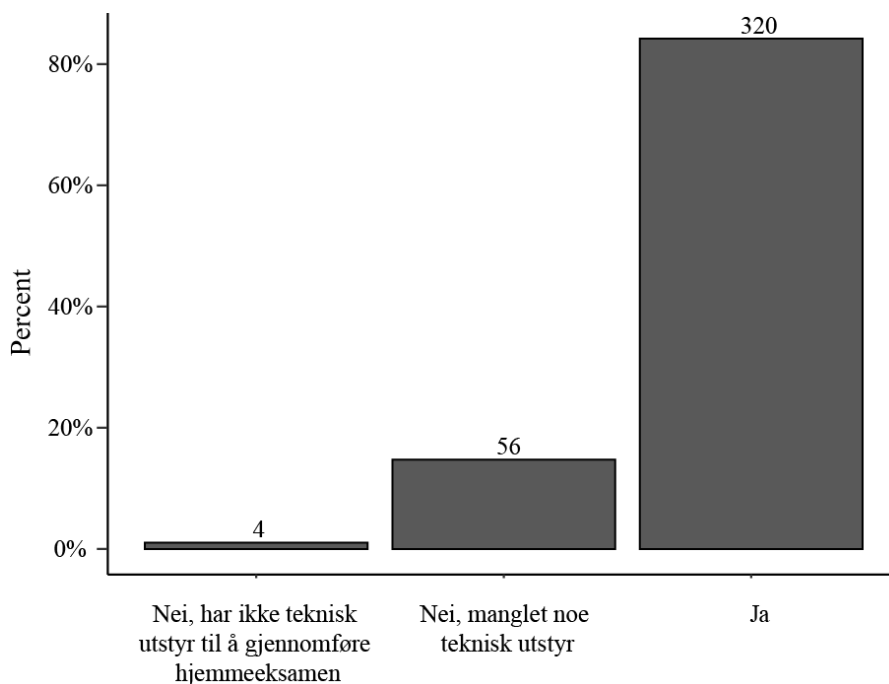
“Har dessverre varierende internettforbindelse der jeg bor. På eksamensdagen var denne ekstra dårlig, slik at ting som å åpne lover og rettspraksis i lovdata stjal mye tid, fra det som allerede var en forholdsvis kort eksamen.”

“Å jobbe på en liten skjerm, så intensivt som man gjør under eksamen, er vanskelig for kroppen og øynene.”

“Måtte kjøpe ny PC slik at jeg kunne installere påkrevd nettleser. Da gikk det bra.”

Infrastrukturen til studentene viser seg å være varierende, og den akutte situasjonen som oppstod ved koronapandemien gjorde at mange ikke hadde mulighet til å skaffe seg teknisk utstyr. Situasjonen hjemme var for mange at de i samme husstand måtte dele internett, noe som kunne gjøre at internett ble ustabilt, og for de fleste var det ikke noen alternativer til arbeidsplass på eksamen.

Figur 3. Hadde du tilgjengelig godt nok teknisk utstyr til å gjennomføre en hjemmeeksamen over kort tid?

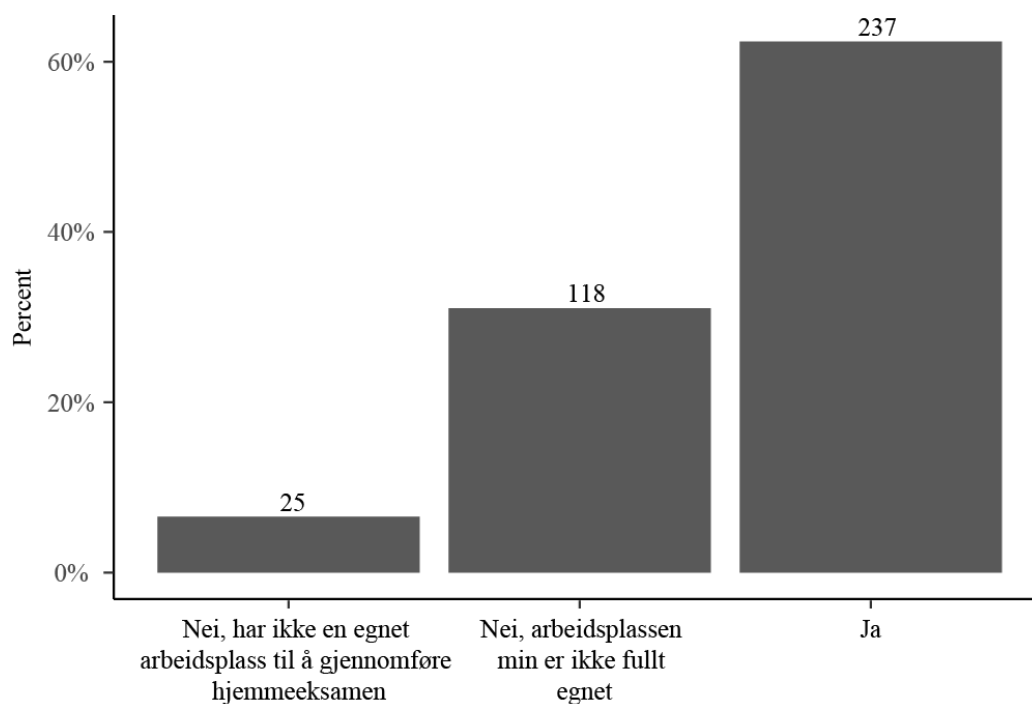

I en normalsituasjon vil de fleste studenter kunne forflytte seg til egnede lokaler med teknisk gode forhold. Ved nedstengning av samfunnet blir forskjellene i infrastruktur mye tydeligere, og det bør tas i betraktning når tid for gjennomføring av eksamen bestemmes. Påslag av eksamenstid med 45 minutter i tilfelle utfordringer ble gitt til alle. Men fakultetet bør se på om det går an å legge opp til hjemmeeksamener som går over lengre tid, slik at tekniske forskjeller ikke spiller så stor rolle. I tillegg bør det vurderes løsninger for å sikre alternative lokasjoner studentene kan benytte under hjemmeeksamen, se også under neste punkt.

4.3 Egnet arbeidsplass

Studentene ble spurt om de hadde en egnet arbeidsplass til å gjennomføre en hjemmeeksamen over kort tid. Med egnet arbeidsplass tenkte vi både på fysisk arbeidsplass, arbeidsbord/god stol og arbeidsmiljø, som mulighet til å sitte uforstyrret under hjemmeeksamen. 7 % svarte at de ikke har egnet arbeidsplass for å gjennomføre hjemmeeksamen, 31 % at de ikke fullt ut har en egnet arbeidsplass, mens 62% svarer ja på at de har en egnet arbeidsplass. Tallene fra den første undersøkelsen var like når det gjaldt svaret ja, mens tallene for de som ikke hadde egnet arbeidsplass var litt lavere (3,5 %), og de som ikke hadde fullt ut egnet var 34,5 %.

Figur 4. Hadde du en egnet arbeidsplass til å gjennomføre en hjemmeeksamen over kort tid?

I dette fritekstfeltet fordelte svarene seg på to kategorier, støy/forstyrrelser og mangel på egnet fysisk arbeidsplass. For svarene i begge kategoriene var det gjennomgående flere som oppga at de grunnet bosituasjon ble forstyrret av husstandsmedlemmer, eller ikke hadde noen egnet plass å gjennomføre eksamenen grunnet bosituasjonen. Utfordringene med støy knyttet seg i stor grad til bygningsarbeid, naboer og lignende. For de som manglet en egnet fysisk arbeidsplass var det særlig dårlig ergonomi som utpekte seg som en utfordring.

Utdrag fra fritekstsvar:

“Naboen drev med motorsag under hele eksamen.”

“Jeg bor i kollektiv, så det er vanskelig å få full ro under hjemmeeksamen.”

“Ikke egen arbeidsplass. Satt ved stuebordet med familie i stua.”

“Bor i kollektiv, har ikke egen skrivepult eller stol. Satt derfor i stuen og gjennomførte eksamen.”

“Har ikke egen pult og kontorstol. Måtte dele stue med samboer med hjemmekontor. Konstant prating over telefon i bakgrunnen i eksamenstiden.”

Som nevnt over under teknisk utstyr vil det i en normalsituasjon være mulig å flytte arbeidsplassen til lokasjoner hvor arbeidsplasser og arbeidsforhold er bedre enn hjemme, mens dette ved en nedstengning av samfunnet vil være vanskelig. Dette bør dermed tas i betraktning med tanke på tiden som settes av for eksamensgjennomføringen fra universitetets/fakultetets side.

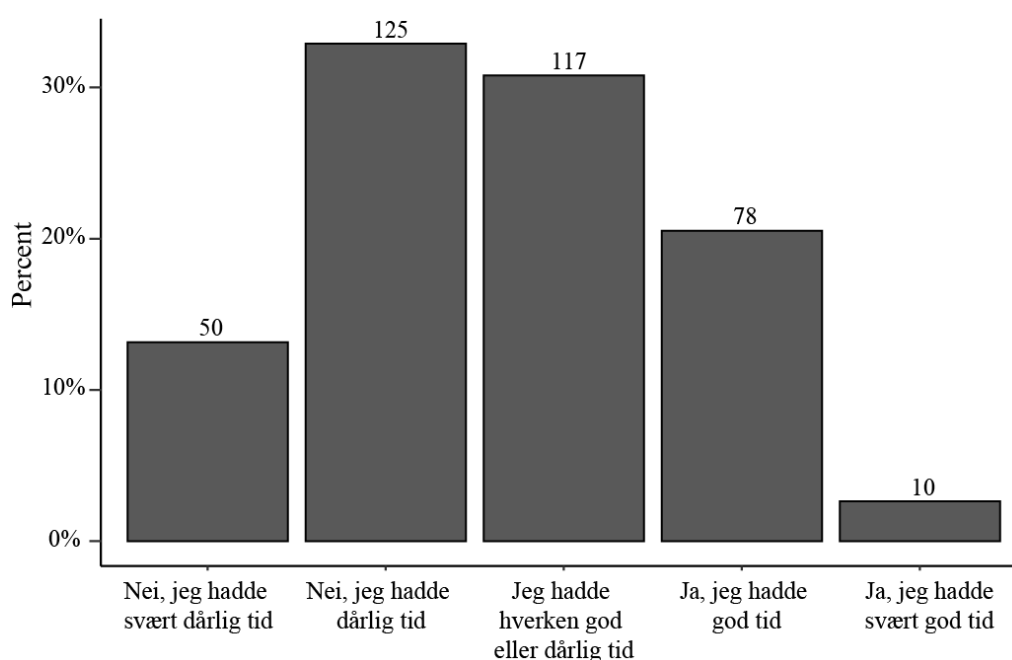
For å forbedre forholdene både knyttet til teknisk utstyr og arbeidsplass kan universitetet og/eller fakultetet lage en strategi som hjelper studenter som trenger bedre utstyrt arbeidsplass, som sikrer dem gode arbeidsbetingelser, og som opprettholder eventuelt smittevern. Universitetet og fakultetet kan vurdere en ordning for tilgang til arbeidsplasser på oppsatte eksamensdager, hvor studentene for eksempel kan booke plass i forkant av

eksamenene. I utgangspunktet bør det være universitetet sentralt som tilbyr en slik ordning, i lokaler med god infrastruktur, og kort vei til støtte, slik som allerede finnes i Silurveien. Et alternativ er å sette opp en god ordning i fakultetets lokaler, hvor lesesaler med for eksempel PCer kan benyttes, og den ordinære støttetjenesten for IT og administrasjon kan kontaktes ved utfordringer.

4.4 God nok tid til å besvare eksamensoppgaven

Eksamenene ble gjennomført med tilnærmet samme tid som var oppsatt for skoleeksamen (4 eller 6 timer), men det ble lagt til 45 minutter på alle eksamenene i tilfelle tekniske utfordringer og dårlige ergonomiske arbeidsforhold. 3 % svarte at de hadde svært god tid til å besvare eksamensoppgaven, 21 % hadde god tid, mens 31 % hadde verken god eller dårlig tid. 33 % svarer at de hadde dårlig tid og 13 % at de hadde svært dårlig tid.

Figur 5. Opplevde du å ha god nok tid til å bevare eksamensoppgaven?

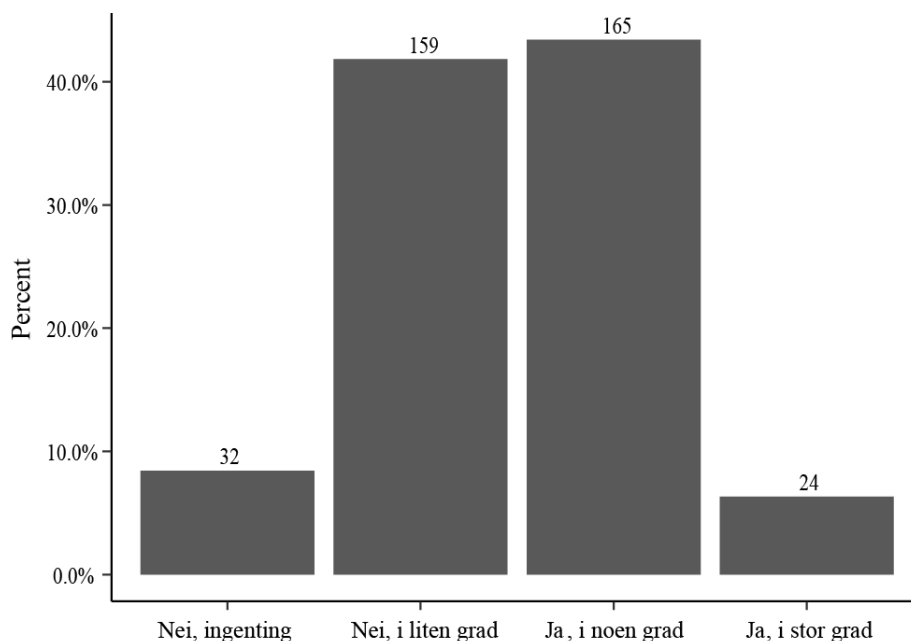
Det vil naturlig nok være forskjeller basert på hva slags oppgave studentene får når det gjelder hvor god tid studentene mener at de har hatt på en eksamen. I den første undersøkelsen svarte 23 % at de hadde dårlig eller svært dårlig tid, mens i denne nye undersøkelsen svarer dobbelt så mange det samme (46 %).

Vi ba de som svarte at de ikke hadde hatt god nok tid om å markere om dette skyldtes at eksamensoppgaven var for stor i forhold til eksamensform og tilgjengelig tid, eller mangel på teknisk utstyr og/eller lite egnet arbeidsplass. 42 % markerte at eksamensoppgaven var for stor, mens 12 % markerte med teknisk utstyr og 9 % andre. Ut fra svarene kan det tyde på at noen eksamener var utformet slik at de krevde mye av studentene innenfor den tiden som var satt av til eksamenen, samtidig som noen av studentene mener at tekniske og andre forhold har virket inn på at de fikk dårlig tid.

4.5 Litteratur

Studentene kunne under eksamenene benytte alle tilgjengelige kilder, unntatt kommunikasjon med andre. Angående tidsbruk spurte vi derfor studentene om de brukte tid under eksamen på å søke opp og lese i litteratur. 6 % svarte i stor grad på spørsmålet om de brukte tid under eksamen til å søke opp og lese i litteratur, 43 % i noen grad, mens 50 % svarer nei (42 % i liten grad og 8 % ingenting). Første undersøkelse hadde prosentene 3 for “i stor grad”, 39,5 for i noe grad, 51 for i liten grad og 6,5 for ingenting. Litt færre respondenter i den første rapporten brukte altså litteratur i noe eller stor grad.

Figur 6. Brukte du tid under eksamen til å søke opp og lese i litteratur?

Spørsmålet ble ikke fulgt opp av muligheten til å legge inn en kommentar, men i andre deler av spørreskjemaet var det kommentarer som viser at når du omgjør en skoleeksamen til en hjemmeeksamen, med tilnærmet lik tid for gjennomføringen, er det ikke mye tid til nye søk i rettskilder eller litteratur. Det kan være tid til å friske opp hukommelsen for kunnskap man er usikker på eller ikke husker, men man kan ikke gå dypt inn i ny kunnskap. Det er fremdeles nødvendig å ha studert godt for å klare å svare tilfredsstillende på eksamenen. Noen nevner at det bør legges opp til åpen bok på skoleeksamener.

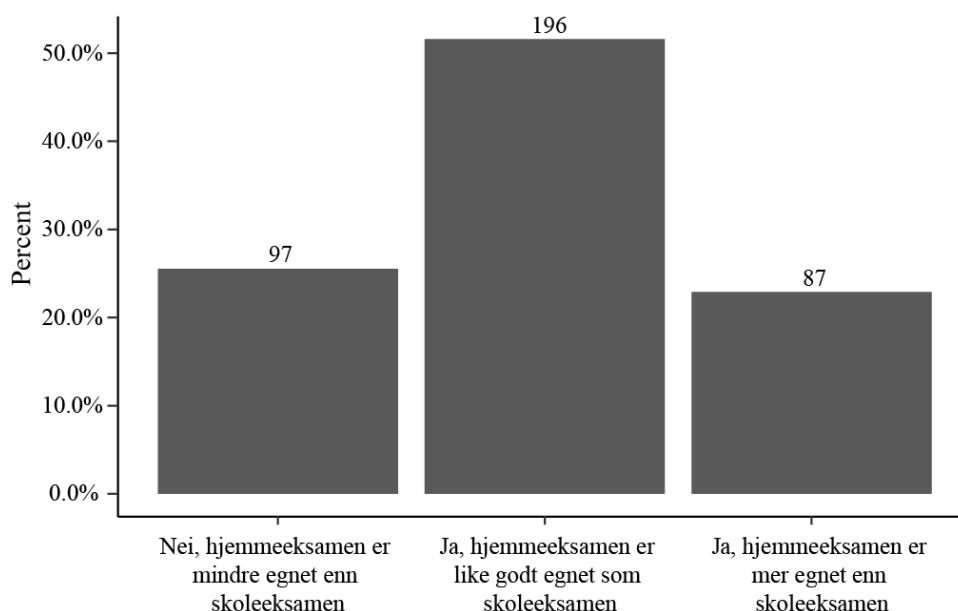
Svarene kan tyde på at i hvert fall halvparten av studentene gjennomførte hjemmeeksamenene på tilnærmet like vilkår som en skoleeksamen. Studentene forbereder seg vanligvis til eksamen ved å bruke Lovdata Pro i stor grad, for søk etter de viktigste primærkildene som lover, forskrifter, traktater, dommer osv. Lovdata Pro kan de bruke på skoleeksamen. På hjemmeeksamen hadde de et større tilfang av primærkilder, men også litteratur som finnes digitalt, og trykt. Fritekstsvarene indikerer at studentene har gjennomført eksamen ganske likt som en skoleeksamen, men at de kunne legge opp til mindre pugging ved å ha anledning til raskt å slå opp kunnskap som er glemt. Samtidig som en slik eksamensform legger til rette for mer virkelighetsnær oppgaveløsning, ble den også gitt innenfor en relativt stram tidsramme, noe som kan ha hatt som effekt at studentene ble prøvet i raskere vurderingsevner, slik det er vanlig under skoleeksamen (Sherry et al 2018).

At halvparten av studentene svarer at de ikke har søkt opp litteratur under hjemmeeksamen kan både være en indikasjon på liten tid, og at studentene hadde inntrykk av at de ikke trengte å slå opp i litteratur på eksamen for å bestå. Dette kan henge sammen med informasjonen de mottok i forkant av eksamenene.

4.6 Egnet til å teste forståelse, kunnskap og ferdigheter

23 % mener at hjemmeeksamen egner seg mer til å teste forståelse, kunnskap og ferdigheter i emnet enn skoleeksamen, 52 % mener at hjemmeeksamen er like godt egnet, og 26 % mener at hjemmeeksamen er mindre egnet. Første undersøkelse hadde følgende tall: 6,5% for egner seg mer, dette svaralternativet har altså økt kraftig fra sist, 69% mente at hjemmeeksamen er like godt egnet, og dette tallet har sunket kraftig, mens de 24,5% som mener at hjemmeeksamen er mindre egnet er på ganske likt nivå som sist.

Figur 7. Mener du at den korte hjemmeeksamenen var egnet til å teste din forståelse, kunnskap og ferdigheter i emnet?

Spørsmålet om denne typen kort hjemmeeksamen var egnet til å teste forståelse, kunnskap og ferdigheter i emnet kan også tolkes i lys av forholdene eksamen ble gitt under, koronasituasjonen, tekniske, ergonomiske og miljømessige arbeidsforhold, og selve utformingen av eksamensoppgaven.

Fritekstkommentarer i spørreskjemaet peker på at hjemmeeksamen gir mer virkelighetsnær testing av studentenes kunnskaper. I arbeidslivet vil det være tilgang på kilder, og kunnskap som er pugget er det mindre bruk for.

“Vi hadde en lang teorioppgave, som jeg synes var merkelig med tanke på at vi hadde alt av litteratur tilgjengelig. I denne delen av eksamen følte jeg at jeg ble mer testet i min evne til å finne frem til relevant stoff i pensum, ikke min forståelse av emnet. Jeg synes vi heller burde blitt testet i f.eks. domsanalyse som etter min mening er bedre egnet til å vise dypere forståelse og evne til å se sammenhenger. Ellers kunne det ha vært en lengre praktikumsoppgave, da dette ikke er like pensumavhengig.”

“Synes hjemmeeksamen var supert i den grad at den ikke favoriserer dem med klisterhjerter slik at alle kunne svare på en eller annen måte slik at det blir mer jevnt”

“Synes det er mer realistisk med hjelpemidler. I arbeidslivet kan man finne ut av ting og jeg synes det er ulogisk med begrensninger på lovdata f.eks.”

“Hjemmeeksamen er en god eksamensform. Dersom det hadde vært mulig å bruke lesesal for de som sliter med utstyr eller rolig plass, så er hjemmeeksamen en god vurderingsform. Jus er ikke et fag som egentlig krever god hukommelse. Med hjemmeeksamen får man testet metode på en veldig god måte.”

“Dette blir en vanskelig vurdering. Hvis vi forutsetter at det ikke er juks, så er hjemmeeksamen definitivt det beste. Hvis vi skal legge til grunn at juks forekommer, er det såklart best med skoleeksamen. Man lærer mer på en hjemmeeksamen også, så totalt sett mener jeg hjemmeeksamen er det beste. Noen vil kunne komme godt ut ved å jukse, men jevnt over vil de fleste komme bedre ut fordi de lærer mer.”

“Har ikke noe imot hjemmeeksamen. Men når man først har hjemmeeksamen går det kanskje an å utvide tiden til f.eks et døgn eller to. Da vil kandidatene ha større mulighet til å kunne vise hva de kan.”

Studiene vist til over antyder at hjemmeeksamener som går over en lengre tidsperiode er godt egnet til å få mer autentiske former for vurdering av studentene. Hvis det er tid til å lete frem kilder og vurdere disse kritisk og selvstendig, vil studentene oppnå dypere forståelse, og mer avanserte ferdigheter. Hjemmeeksamen over kort tid skiller seg derimot ikke så mye fra skoleeksamen hvor rask vurderingsevne er en sentral del av testingen, noe det også er behov for i arbeidslivet. Ved å ha tilgang til kilder er det imidlertid mindre behov for pugging, ved at kunnskap som er glemt raskt kan finnes frem. Studentene må likevel ha satt seg godt inn i lærestoffet. Det vil ikke være tid til å sette seg inn i nytt materiale, noe som tilsier at læringstrykket vil opprettholdes gjennom semesteret frem til eksamen.

4.7 Rettferdighet

Hjemmeeksamen, slik studiene nevnt tidligere i rapporten indikerer, knyttes mer til fusk og plagiering enn skoleeksamen (Frein 2016; Bengtson 2019). Studenter og lærere ved Det juridiske fakultet i Oslo har tradisjonelt sett vært veldig opptatt av at eksamenene skal være rettferdige, at de skal skje under like forhold og at det skal være vanskelig å jukse.¹¹

Det er i denne undersøkelsen en liten overvekt av respondenter som mener at hjemmeeksamen er mer eller like rettferdig som skoleeksamen. Se figur 8. 13 % svarer at hjemmeeksamen er mer rettferdig enn en skoleeksamen, mens 42 % svarer at det er like rettferdig som en skoleeksamen. 44 % mener at hjemmeeksamen er mindre rettferdig enn en skoleeksamen. Første undersøkelse hadde disse tilsvarende tall: 45/45/10.

For de 44 % som mener hjemmeeksamen var mindre rettferdig kan det knytte seg til fusk og plagiering, men også til om hjemmeeksamen ble gjennomført under like rammevilkår, som tilgang til teknisk utstyr og god arbeidsplass uten forstyrrelser. Koronasituasjonen kan også ha innvirket, ved at de som ble stresset av denne kan oppfatte en mindre grad av rettferdighet. Flere respondenter kommenterer i spørreskjemaet på at hjemmeeksamen gir mulighet for samarbeid, hjelp fra familie og venner osv.

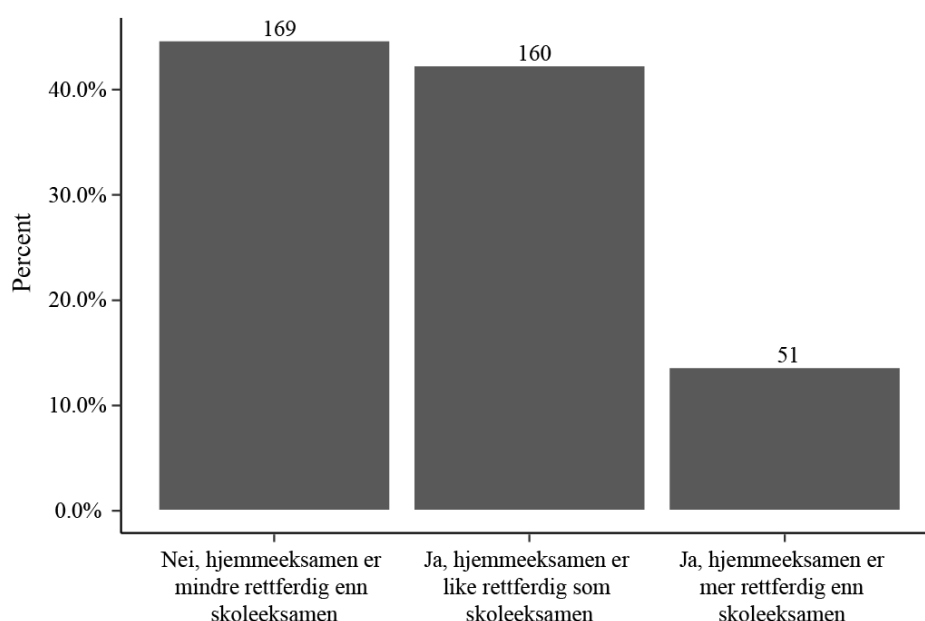
¹¹ Se for eksempel <https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2015/pmr8/protokoll.html> og <https://www.advokatbladet.no/korona-uio/advarer-juristforeldre-ikke-skriv-eksamen-for-barna-deres/148955>.

“Hjemmeeksamen kan gi fordelene til noen studenter, for eksempel de som har foreldre eller annen familie med spesialkompetanse i det faget man avlegger eksamen i. Det er forståelig at eksamen ble gjennomført som hjemmeeksamen dette semesteret på grunn av koronaviruset, men så fort det er mulig bør alle eksamener gjennomføres som skoleeksamen igjen. Det gjelder også rettshistorie.”

“Hjemmeeksamen er svært ugunstig, da det ikke kan forventes at alle studenter har passende nok fasiliteter eller omgivelser til å prestere optimalt. I tillegg har nok flere studenter faglige utfordringer da bortfall av undervisning og lesesalplasser vil medføre en ikke ubetydelig læringsutfordring, slik tilfellet er for min del”

Ulikheter både faglig og utstyrsmessig er også faktorer studiene ovenfor viser kan ha innvirkning på om studentene opplever eksamensformen som rettferdig eller ikke.

Figur 8. Mener du at den korte hjemmeeksamenen er en rettferdig eksamensform som tester studentene på like vilkår?

Selve utformingen av oppgaven kan også ha hatt innvirkning på svarene i undersøkelsen. Hvis studentene for eksempel mente at oppgaven ikke testet det den burde, kan det ha innvirket på svaret. Svarene i undersøkelsen kan også tolkes i lys av at det er delte meninger om hjemmeeksamen generelt sett er en bedre eksamensform enn skoleeksamen. Fritekstkommentarene i undersøkelsen tyder på at en del studenter ser fordeler med hjemmeeksamen, som veies opp mot ulemper som fusk.

“Jeg hadde en større ro gjennom hele dagen enn det jeg vanligvis har på skoleeksamen. Det tror jeg skyldtes at jeg visste at dersom hjerneteppe skulle poppe frem, ville jeg ha noe å støtte meg til rask, uten å tape tid på å gruble. Jeg mener tror også at det å ha hjelpemidler tilgjengelig ikke er urettferdig for de som kan alt ute natt, fordi man kan ha like god forståelse for faget, tross at man ikke har klisterhjerne som husker detaljer til enhver tid. At man kan sitte alene er også mer behagelig for min del. Å høre andres tastatur klikke i vei kan være veldig stressende for mange.”

I en spesiell situasjon som koronanedstengningen ser det ut til at de fleste studenter var fornøyd med å få til en pragmatisk løsning, som lignet på skoleeksamenene de er vant med. Dessuten gis det uttrykk for at hjemmeeksamenene denne gang var rettferdige siden det ikke ble gitt karakter, men bestått/ikke-bestått.

4.8 Sammenhenger (Associations)

I denne delen ser vi nærmere på sammenhengen mellom forskjellige variabler. Fokuset er relasjonen mellom svarene til de innledende spørsmålene og de to resultorienterte variabler, nemlig om hjemmeeksamen er en rettferdig vurderingsform (spørsmål 6) og om hjemmeeksamen er egnet til å teste studentenes forståelse, kunnskap og ferdigheter i emnet (spørsmål 7).

For å bestemme sammenhengen mellom emnet til respondenten og rettferdighet ble det brukt krysstabell ("contingency tables"). "Pearson's chi-square test" ble brukt for å teste uavhengighet eller sammenheng. Der det er et statistisk signifikant resultat ($p < 0.05$) fra Chi-square testen blir *Freeman's theta* brukt til å måle effektstørrelsen ("effect size") av sammenhengen.

Figur 9. Krysstabell – rettferdighet, emne

Exam.	Fairness			Total
	Nei, hjemmeeksamen er mindre rettferdig enn skoleeksamen	Ja, hjemmeeksamen er like rettferdig som skoleeksamen	Ja, hjemmeeksamen er mer rettferdig enn skoleeksamen	
JFEXFAC04 - Exfac	23 (0.06)	32 (0.08)	9 (0.02)	64 (0.17)
JUS1211 - Privatrett II	38 (0.1)	45 (0.12)	28 (0.07)	111 (0.29)
JUS4211 - Prosess og strafferett	59 (0.16)	41 (0.11)	8 (0.02)	108 (0.28)
JUS4123 - Rettsfilosofi	6 (0.02)	6 (0.02)	2 (0.01)	14 (0.04)
JUS2211- Forvaltningsrett og EØS-rett	42 (0.11)	36 (0.09)	4 (0.01)	82 (0.22)
Sum	168 (0.44)	160 (0.42)	51 (0.13)	379 (1)

Krysstabellen i figur 9 viser at det var flere studenter i JUS4211 og JUS2211 som mente hjemmeeksamen var mindre rettferdig enn skoleeksamen, enn ved emnene i de resterende hjemmeeksamenene, hvor respondentene mente at hjemmeeksamen var like rettferdig. Pearson Chi-square testen viste at sammenhengen statistisk sett var signifikant, som betyr at vi kan avvise null-hypotesen om at de to variablene var uavhengige ($\chi^2 = 27.421$; $df = 8$; $p\text{-value} = 0.00006$). Sammenhengen mellom rettferdighet og i hvilket emne hjemmeeksamen ble gjennomført var moderat ($\theta F = 0.173$; $CI = [0.112, 0.262]$) og statistisk signifikant.

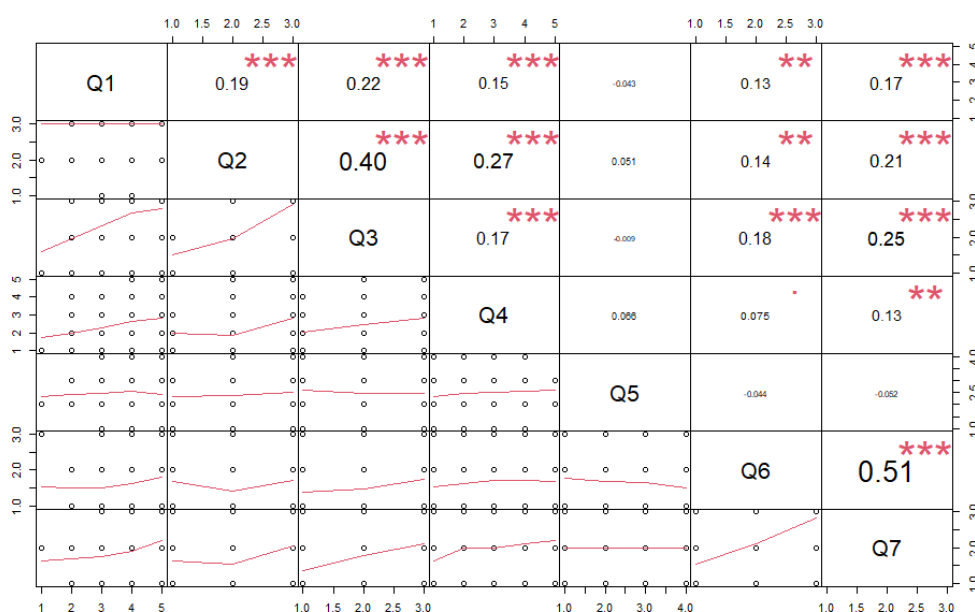
Krysstabellen i figur 10 viser egnethet til å teste forståelse, kunnskap og ferdigheter i emnet. Den viser at flere studenter fra alle hjemmeeksamenene mente at hjemmeeksamen var egnet til å teste forståelse, kunnskap og ferdigheter (51 % av alle studenter). Det er på den annen side tydelig at noen flere studenter mente at hjemmeeksamen var mindre egnet (26 %) enn de som mener den var mer egnet (23 %). Pearson Chi-square testen tyder på at det ikke er noen statistisk signifikant sammenheng (variablene er uavhengige) mellom hvilket emne eksamen ble gjennomført i og egnethet for å teste forståelse, kunnskap og ferdigheter ($\chi^2 = 11.097$; $df = 8$; $p\text{-value} = 0.20$).

Figur 10. Krysstabell – rettferdighet, emne

Exam.	Knowledge			Total
	Nei, hjemmeeksamen er mindre egnet enn skoleeksamen	Ja, hjemmeeksamen er like godt egnet som skoleeksamen	Ja, hjemmeeksamen er mer egnet enn skoleeksamen	
JFEXFAC04 - Exfac	17 (0.04)	33 (0.09)	14 (0.04)	64 (0.17)
JUS1211 - Privatrekt II	20 (0.05)	55 (0.15)	36 (0.09)	111 (0.29)
JUS4211 - Prosess og strafferett	34 (0.09)	54 (0.14)	20 (0.05)	108 (0.28)
JUS4123 - Rettsfilosofi	4 (0.01)	7 (0.02)	3 (0.01)	14 (0.04)
JUS2211- Forvaltningsrett og EØS-rekt	22 (0.06)	46 (0.12)	14 (0.04)	82 (0.22)
Sum	97 (0.26)	195 (0.51)	87 (0.23)	379 (1)

Sammenhengen mellom spørsmål 1-7 ble kalkulert gjennom Kendall's tau-b korrelasjonsmåling. Binærspørsmålet i spørsmål 4 ble tatt bort. Tabellen nedenfor viser korrelasjonskoeffisienten og den statistiske signifikansen (*). Se figur 11. Flertallet av spørsmålene viste lav til moderat korrelasjon med statistisk signifikans ($p\text{-value} < 0.05$), unntatt for spørsmål 5 ("Brukte du tid under eksamen til å søke opp og lese i litteratur?"). Interessant nok viser spørsmål 5 liten til ingen statistisk signifikant korrelasjon med andre spørsmål. Korrelasjonen mellom spørsmål 4 (god nok tid) og 6 (grad av rettferdighet) viste ingen statistisk signifikant korrelasjon. Spørsmål 6 (grad av rettferdighet) og spørsmål 7 (grad av kunnskap) hadde den høyeste korrelasjonen ($\rho = 0.51$). Noe som tyder på at studenter i større grad vil mene at rettferdigheten til hjemmeeksamen var rettferdig, hvis de svarte at hjemmeeksamen var egnet til å teste kunnskapen, og motsatt. Som med de fleste korrelasjoner har vi ikke mulighet til å finne endelige årsakssammenhenger, men det viser at det er mulig å øke rettferdigheten hvis studentene opplever hjemmeeksamen som egnet.

Figur 11. Korrelasjon mellom alle variabler

Note: Øverste til høyre: Korrelasjon koeffisienter; Lower left: bivariate scatterplots med en tilpasset linje; Signifikante nivå ($p\text{-verdi}$): "****" < 0.001 , "***" = $0.001 - 0.01$, "**" = $0.01 - 0.05$, "." = $0.05 - 0.1$, " " > 0.1 . Significance level = 0.05

5. Diskusjon og konklusjon

Hovedinntrykket fra evalueringen er at hjemmeeksamen fungerte godt – gitt omstendighetene. Samtidig har overgangen til mer digital undervisning og læring vist at ikke alle studenter er omgitt av en infrastruktur som gjør at de kan optimalisere egen læring. Flere studenter rapporterer at de mangler en stabil internettilkobling, og tilgjengelighet av en egnet datamaskin og en arbeidsplass som sikrer ro og gode arbeidsforhold. Her kan det tenkes at universitetet kan hjelpe disse studentene med mulighet for alternative arbeidsplasser som er bedre tilrettelagt, eller teknisk utstyr som sikrer dem gode arbeidsbetingelser.

Et klart flertall av studentene mente at hjemmeeksamen er mer egnet til å teste studenter. Som antydning innledningsvis har forskning demonstrert at hjemmeeksamen kan åpne opp for testing av mer avanserte ferdigheter og kompetanser – der eksamen vris over til en situasjon hvor vurdering, anvendelse og utvikling av ny kunnskap prioriteres fremfor reproduksjon av mer faktabasert kunnskap (Johnson et al 2015). Det forhold at eksamen ble gitt som en praktikumsoppgave synes å være et element som nettopp kan ha åpnet opp for en slik testing. Mange av fritekstsvarene som er gitt synes å indikere at studentene har tilegnet seg, og satt pris på å få vist frem slike kompetanser. Det faktum at hjemmeeksamen ble gitt innenfor en relativt stram tidsramme kan også ha hatt som effekt at studentene er blitt trent til å oppøve raskere vurderingsevner. At mange studenter svarer at de ikke har søkt opp litteratur under hjemmeeksamen kan være en indikasjon på dette. Mange av studentene som tok hjemmeeksamen rapporterer at de klarte seg uten kildesøk.

Noen studier av hjemmeeksamen har antydning at studentenes «læringstrykk» ikke holdes oppe ved hjemmeeksamen – der argumentet er at tilgjengeligheten av internett og andre hjelpemidler gjør at læringsprosessen ikke har den samme intensiteten forut for eksamen sammenlignet med en tradisjonell skoleeksamen (Hellas et al. 2017; Bengtson 2019). Dette er en dimensjon som hjemmeeksamen ved juridisk fakultet våren 2020 ikke kan kaste noe særlig lys over – siden de fleste studenter nok kanskje hadde trodd at skoleeksamen fremdeles ville bli eksamensformen gjennom mesteparten av semesteret. Det er derfor grunn til å tro at «læringstrykket» har vært holdt oppe i løpet av semesteret. UiO-data generelt om studiegjennomføring tyder også på at læringstrykket har vært relativt høyt gjennom hele Koronavåren. Men det var to måneder mellom omgjøringen til hjemmeeksamen (25. mars 2020) og gjennomføringen av dem, og det kan antas at læringstrykket ikke ble holdt oppe for alle av den grunn.

Bare et knapt flertall mente at hjemmeeksamen er like eller mer rettferdig enn skoleeksamen. Korrelasjonsanalysen viser at opplevelsen av rettferdighet varierte signifikant mellom fagene, som kan tyde på at eksamensdesign bidrar til å øke legitimiteten til hjemmeeksamen. Det er også en sterk korrelasjon mellom svarene om hjemmeeksamen er mer egnet til å teste studentenes kunnskap og rettferdighet, som potensielt viser at forsøk på å forbedre kvaliteten til hjemmeeksamen-oppgaver kan øke legitimiteten. Oppgavene som krevde mer selvstendighet fikk positive kommentarer, siden disse var vurderert som vanskeligere å jukse på. Samtidig fokuserte andre på selve koronasituasjonen og at det da er vanskelig å få til full rettferdighet uansett, en hjemmeeksamen fører til forskjell i tilgang til utstyr og arbeidsplass og det gir fare for juks.

Erfaringene fra våren 2020 viser også muligheter og begrensninger til videre bruk av hjemmeeksamen etter koronatiden. At et klart flertall mener det er like eller mer egnet til å

teste studenter i selv obligatoriske fag viser at det kan bli en viktig og egnet vurderingsform for framtiden. Noen mente derimot at det må gis lengre tid til gjennomføringen hvis det skal gjenspeile autentiske situasjoner. Samtidig kan det reise større spørsmål om rettferdighet hvis det øker sjansen for juks. Da må kanskje andre kompensierende midler tas i bruk, som anbefalt i forskningen, som muntlig etterpøving, bruk av multiple choice, eller andre vurderingselementer.

Litteratur

Bengtson, L. (2019) Take-home exams in higher education: A systematic review. *Educational Sciences*, doi: 10.3390/educi9040267.

Bone, A. & Maharc, P. (eds.) (2019) *Critical Perspectives on the Scholarship of Assessment and Learning in Law*. Canberra: Australian National University Press.

Dagilyte, E. & Coe, P. (2019) Take-home exams: Developing professionalism via assessment (ch. 4) In Bone, A. & Maharc, P. (eds.) *Critical Perspectives on the Scholarship of Assessment and Learning in Law*. Canberra: Australian National University Press.

Durning, S. Dong, T., Radcliffe, T., Schuwirth, L., Artino, A., Boulet, J. & Eva, K. (2016) Comparing open-book and closed-book examinations: A systematic review. *Academic Medicine*, 91, 583-599.

Frein, S. (2011) Comparing in-class and out-of-class computer based test to traditional paper-and pencil tests in introductory psychology courses. *Teaching Psychology*, 38(2) 282-287.

Hellas, A., Leinonen, J. & Ihantola, P. (2017) Plagiarism in take-home exams: help-seeking, collaboration, and systematic cheating. *ITiCSE conference*, 17th July, Bologna, Italy.

Johnson, C.M., Green, K., Galbraith, B. & Anelli, C. (2015) Assessing and refining group take-home exams as authentic, effective learning experiences. *Journal of College Science Teaching*, 44(5), 61-71.

Langford, M., Fremstad, E., Slåttå, K.S., Westbye, H., Larsen, J.M.R., & Wulff, S.S.T. (2020) Hjemmeeksamen i koronatiden: Evaluering av de første eksamenene, Centre for Experiential Legal Learning (CELL), Universitetet i Oslo, Rapport 2020/3.

Mervis, J. (2013) Transformation is possible if the university really cares. *Science*, 340(6130), 292-295.

Sherry, C.S., Terrill, L. & Laurens, J. (2018) (Re)introducing a closed book exam in law. *Legal education review*, 28(1), 1-26.

Williams, B.J. & Wong, A. (2009) The efficacy of final examination: A comparative study of closed book, invigilated exams and open book, open-web exams. *British Journal of Educational Technology*, 40(2), 227-236.